

РОБЪРТ ЧЕЙМБЪРС

УЛИЦА „ЧЕТИРИТЕ ВЯТЪРА“

Превод от английски: Радин Григоров, 2014

chitanka.info

*Ferme tes yeux a demi,
Croise tes bras sur ton sein,
Et de ton cceur endormi.
Chasse a jamais tout dessein*

*Je chante la nature,
Les etoiles du soir, les larmes du matin,
Les couchers de soleil a l'horizon lointain,
Le ciel qui parle au cceur d'existence future!^[1]*

I

Животното поспря на прага, въпросително нащрек, готово да побегне при първа необходимост. Северн остави палитрата си и протегна ръка. Котката остана неподвижна, вперила жълти очи в него.

— Мац — тихо я привика той. — Ела. Върхът на опашката трепна колебливо.

— Ела — повтори той.

Очевидно тя намери гласа му за успокояващ, защото бавно се отпусна, все така вперила поглед в него, прибрала опашка под хлътналите си хълбоци.

Северн с усмивка се надигна от статива. Котката го наблюдаваше тихо; когато той се приближи до нея, тя премести поглед върху ръката му и проследи привеждането. Без да трепне, гостенката остана да гледа как пръстите му докосват главата ѝ. Тогава тя измяука.

Северн отдавна бе придобил навика да разговаря с животни — предимно заради обстоятелството, че прекарваше толкова време сам. Затова той каза:

— Какво има, писано? Смутените ѝ очи потърсиха неговите.

— Разбирам — меко продължи той. — Ще го получиш веднага.

С тихи стъпки той се отдалечи, за да пристъпи към задълженията си на домакин: изплакна купичка, изля в нея остатъка от бутилката с мляко, стояща на перваза, и отново се приведе, за да натроши кифличка в млякото.

Създанието се надигна и започна да се промъква към купата.

С дръжката на мастихина той разбърка гощавката и се отдръпна, за да остави гостенката си да се храни на спокойствие. Наблюдението му протичаше мълчаливо. На моменти чинийката потракваше върху плочките на пода — когато котката посегнеше към някой от зальците по ръба. Скоро от хляба нямаше и следа; моравият език обходи цялата повърхност на съдината, която лъсна като нова. Подир това тя приседна, невъзмутимо обърна гръб на домакина си и започна да се почиства.

— Давай — любопитно я насърчи Северн. — Имаш нужда.

Котката раздвижи едното си ухо, но не се обърна и не преустанови грижите за тоалета си. При бавното отстраняване на мръсотията Северн получи възможност да забележи, че природата бе създала гостенката му като бяла котка. На места козината липсваше, заради някаква зараза или заради белезите от сражения; опашката бе костелива, ребрата се брояха. И въпреки това усърдното почистване съумя да извади на показ качествата ѝ. Живописецът учтиво я изчака да приключи, преди да възобнови разговора. Когато най-сетне тя затвори очи и легна, художникът меко поде:

— Разкажи ми за тревогите си, писано.

В отговор на гласа му тя започна да ръмжи, което той разпозна като опит за предене. Северн се приведе да я помилва по бузата. В отговор получи ново измяукване, което съдържаше зачатъците на въпрос.

— Определено изглеждаш много по-добре. А когато си върнеш и оперението, ще станеш прекрасна птица.

Видимо поласкана, тя се надигна и започна да се върти около краката му и да отрива глава в тях, изразявайки задоволството си. Северн отвърна с обичайната си учтивост:

— Кажете сега, какво те е довело тук, на улица „Четири вятъра“, цели пет етажа до вратата, зад която намери приветствие? Какво те накара да не побегнеш веднага, когато аз загърбих платното си, за да срещна жълтите ти очи? И ти ли като мен си жителка на Латинския квартал? И защо носиш розов жартиер на врата си?

Котката се бе покатерила в скута му и отново мъркаше в отговор на галенето му.

— Моля да ме извиниш — продължи Северн, — ако проявявам неподобаващо любопитство, но този чудат нашийник го заслужава. Мога да видя, че закопчалката му е сребърна; виждам знака на монетния двор, изискван от закона на Републиката. Кажете сега; защо този жартиер от розова коприна, тъй деликатно бродиран, стои около изгладнялата ти шия? Недискретност ли проявявам, когато питам дали неговата притежателка е и твоя стопанка? Дали тя е някаква възрастна дама, която пази мили спомени от младостта си и се развеселява, като те краси по такъв начин? Обиколката на жартиера загатва това, защото твоята шия е тънка, а жартиерът не ти убива. Но пък от друга страна

забелязвам — аз забелязвам много неща — че жартиерът може да се разширява. Тези дупчици със сребърни обкови са доказателство за това. Те са пет на брой. Сега виждам, че петата дупка е захабена, изглежда, езичето на закопчалката е стояло често там. Това загатва добре налята форма.

Котката доволно раздвижи лапички. Навън улицата беше притихнала.

Северн продължи да разсъждава гласно:

— Защо ѝ е било на стопанката ти да те украсява с предмет, тъй важен за нейния тоалет? Поне важен през по-голямата част от времето... Защо тя е обвила врата ти с този предмет от сребро и коприна? Дали е било някакъв моментен каприз: когато ти, преди да изгубиш пълнотата си, жизнерадостно си влязла в спалнята ѝ, за да ѝ пожелаеш добро утро. Разбира се. И тя се е надигнала сред възглавниците, сплела коси, а ти си скочила връз леглото, мъркайки: Добро утро, милейди. Много лесно е да се разбере. — Той се прозина и отпусна глава на облегалката. Котката продължаваше да преде и мачкаше с прибраните си нокти коляното му.

— Да ти разкажа ли за нея, писано? Тя, господарката ти, е много красива — сънено промълви той. — Косата ѝ се стеле в светлокафяво. Бих могъл да я нарисувам, но не на платното, защото се нуждая от цветове, нюанси и отгънъци далеч по-великолепни и от палитрата на дъга. Бих могъл да я нарисувам само докато сънувам, защото само в сънищата човек може да открие подобни цветове. За очите ѝ трябва да имам небесен лазур — синьото на небе, недокоснато от облак. Само в сънищата се среща такова небе. За устните бих използвал рози от градините на сънищата, а за челото — белота от планинските лавини, които се издигат до луната, много по-високо от нашата луна. Кристалните луни на съня. Твоята господарка. Тя е много красива.

Думите утигнаха върху устните му, клепачите му се отпуснаха.

Котката също заспа, обърнала глава към хълбока си, отпуснала лапи.

[1] Ти очите притвори,
връз гърдта склучи ръцете.
И не пуцай там тъги
в сънищата на сърцето.

Чух песен на природни красоти:
нощни звезди, в утринта росни сълзи;
заник на хоризонта далечен;
и небе: то на душата нашепва за онуй, дето предстои! ↑

II

— Имаме късмет — отбеляза Северн, докато изправяше гръб и се протягаше — че проспяхме обяда, защото за вечеря мога да ти предложа само покупки за един сребърен франк.

Котката в скута му се изви и го погледна.

— Какво ще бъде? Печено пиле със салата? Не? Може би предпочиташ телешко? Разбира се. Аз бих искал яйце и бял хляб. Сега да видим за виното? Ти искаш мляко? Добре. Аз ще се огранича с вода, право от извора. — Той посочи към кофата в чешмата.

Северн си сложи шапката и излезе. Котката го последва до вратата; когато той затвори след себе си, тя се настани на пода, където се зае да души пукнатините и да наостря уши при всяко проскърцване на старата постройка.

Долу някаква врата се отвори и затвори. Котката изчакваше със сериозно, отчасти съмняващо се изражение, пригладила уши в нервно очакване. В един момент тя рязко се надигна, размятала опашка, и се зае безшумно да обхожда ателието. Над един съд с терпентин тя кихна и побърза да се оттегли към масата, върху която се и качи. Удовлетворила любопитството си, събудено от купчина черен восък, тя се върна до вратата и се настани отново, загледана в пукнатината на прага. Измяука жално.

Северн се върна с мрачен вид, но котката го посрещна радостно и отново започна да се отрива о краката му и да побутва муцуна в дланта му. И през цялото време предеше енергично.

Той остави върху масата къс месо, увит в кафява хартия, и с помощта на джобно ножче го нарязва на късове. Млякото изникна от бутилка, преди съхранявала лекарство, и отново бе налято в паничка.

Котката веднага потопи език, като продължаваше да преде.

Северн приготви яйцето си и го изяде с резен хляб, наблюдавайки как гостенката му омиа месото. Когато той също се нахрани и изпи чаша вода от мивката, домакинът отново седна и я взе в скута си. Котката веднага се сви и се зае да се почиства. Северн

отново заговори, като на моменти я милваше, за да подчертае думите си:

— Писано, открих къде живее стопанката ти. В действителност не е далече; мястото се намира под същия този напукан покрив, само че в северното крило, което аз смятах за необитаемо. Чистачът ми разказа това. Като никога тази вечер го заварих трезвен. Касапинът на улица „Сена“, от когото ти купих месото, те познава. А дъртият Кабан, пекарят, също ми разказа за теб, макар и с излишен сарказъм. Те двамата ми обясниха за господарката ти неща, които отказвам да повярвам. Те казаха, че тя била лекомислена и ленива. Дребният скулптор на приземния етаж, който също пазаруваше от дъртия Кабан, тази вечер разговаря с мен за първи път, макар че двамата с него винаги сме си кимвали. Той ми каза, че стопанката ти била много добра и много красива. Но той лично я бил виждал само веднъж и не знаел името ѝ. Аз му благодарих; и сам не зная защо му благодарих тъй горещо. А Кабан каза: „На тази проклета улица вихрите довяват всички злини.“ Скулпторът го погледна объркано, а на излизане ми каза: „Убеден съм, мосю, че тя е колкото красива, толкова и добра.“

Котката бе приключила с тоалета си и безшумно скочи на пода. Там тя се доближи до вратата и изсумтя. Северн коленичи край нея и откопча жартiera. Няколко мига той го оглежда, преди да оповести:

— Върху сребърната закопчалка е изгравирано име. Името е красиво: Силвия Илван. Силвия е женско име, а Илван е името на селище. В този квартал на Париж и особено на улица „Четириите вятъра“ имената биват заменяни като сезоните. Град Илван ми е познат, защото там се срещнах лице в лице със Съдбата, която се оказа жестока към мен. Но знаеш ли, че в Илван Съдбата се наричаше Силвия?

Той отново закопча жартiera около шията ѝ и се изправи, все още загледан в котката, настанила се пред вратата.

— Името Илван бе вълшебно за мен. То ми нашепваше за поляни и чисти реки. Името Силвия ме измъчва като миризмата на мъртви цветя.

Котката измяука.

— Добре — успокой я той. — Ще те взема. Твоята Силвия не е моята Силвия; светът е голям, Илван не е някакво никому неизвестно място. И трябва да ти кажа, че в мрака и мръсотията на бедната част на

Париж, сред тъжните сенки на тази развалина, тези имена са ми приятни.

Художникът повдигна котката и навлезе в притихналия коридор, отправяйки се към стълбището. Пететажно слизане го отведе в осветения от луната двор, покрай квартирата на дребния скулптор; последва изкачване отвъд портата на северното крило — нагоре по клатещите се стълби, докато не достигна затворена врата. След дълго тропане нещо зад нея най-сетне се раздвижи; вратата се отвори и Северн прекрачи прага. Стаята бе мрачна. При влизането му котката скочи от обятията му и изчезна сред сенките. Художникът остана заслушан, но не чу нищо. Тази потискаща тишина го накара да запали клечка кибрит. Оказа се, че до него има масичка с позлатен свещник. Северн го запали и сред така подсиления блясък се огледа. Украшената полица на камината сивееше от пепелта на отдавнашни огньовете. В една ниша край прозорците имаше легло, от което прекрасни завивки, меки и изящни като дантела, отчасти докосваха излъскания под. Той повдигна свещника над главата си. В краката му лежеше кърпичка, излъчваща слаба миризма на парфюм. Подир това той се обърна към прозорците. Пред тях имаше канапе, над което бяха нахвърляни копринена рокля, дантелени одежди, изящни като паяжини, дълги, смачкани ръкавици. На пода лежаха чорапи, малки заострени обувки и един жартуер от розова коприна със сребърна закопчалка. Удивен, той пристъпи напред и отмести завесите на балдахина. За момент пламъкът трепна в ръката му, преди погледът му да срещне две усмихнати очи, а блясъкът на свещта да освети коса със златист блясък.

Тя беше бледа, но не колкото него; погледът ѝ запазваше детска невъзмутимост. А той се взираше, треперещ целия. Пламъкът отново започна да премигва.

Най-сетне той прошепна:

— Силвия, аз съм.

И отново:

— Аз съм.

Тогава, знаейки, че тя е мъртва, той целуна устните ѝ. И през дългите часове на нощта котката остана да преде в скута му и да раздвижва лапи. Докато небето над улица „Четири вятъра“ не просветля.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.